

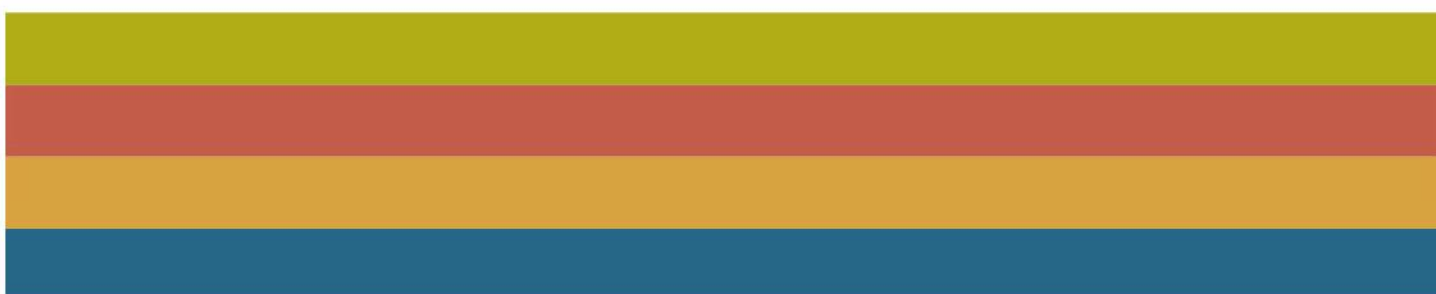

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Buitengebied Someren, deelgebied 3

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

15 april 2021 / projectnummer: 3545

1 Advies over het MER in het kort

De gemeente Someren wil een nieuw bestemmingsplan voor een deel van het buitengebied vaststellen.¹ Het 'Buitengebied Deelgebied 3' betreft het derde deelgebied in een reeks van zeven². Voor het besluit over het plan is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeente heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage gevraagd te adviseren over het MER. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat blijkt uit het MER?

In het MER zijn de effecten van een 'worst case' alternatief onderzocht. Daaruit blijkt dat knelpunten voor natuur (door stikstofdepositie) en de leefomgeving (geur, fijn stof) kunnen ontstaan als er geen maatregelen worden genomen. Vervolgens is in het MER gekeken naar oplossingen om de uitstoot van stikstof, geur en fijn stof te beperken.

Het MER concludeert dat een beperkt deel van de bedrijven binnen zekere grenzen kan uitbreiden zonder meer stikstof uit te stoten, mits zij emissiebeperkende technieken toepassen. Andere bedrijven hebben geen uitbreidingsmogelijkheden.

Uit het MER blijkt dat de geurhinder toeneemt als de maximale mogelijkheden van het plan worden gebruikt. Ook als extra maatregelen worden genomen, blijft er in het deelgebied sprake van relatief veel geurhinder. Het MER concludeert dan ook dat het plan licht negatieve effecten op de gezondheid heeft.

Wat is het advies van de Commissie?

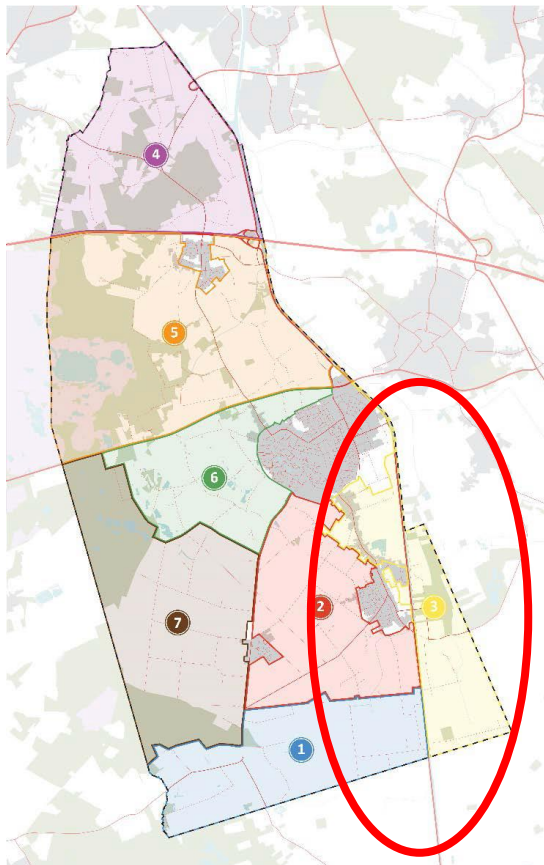
Het MER is goed leesbaar en voorzien van verhelderende illustraties en kaarten. Het MER besteedt veel aandacht aan de effecten op natuur, maar gaat daarnaast uitgebreid in op de gevolgen voor onder andere landschap, geurhinder en gezondheid. Hoewel het bestemmingsplan 'conserverend' van aard is, geeft het MER ook inzicht in mogelijkheden om bij te dragen aan klimaatbestendigheid en energietransitie.

De Commissie is van mening dat het MER de essentiële informatie bevat om het milieubelang mee te wegen bij de besluitvorming over het bestemmingsplan.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij enkele aanbevelingen. Deze hebben betrekking op de relatie tussen de bestemmingsplannen voor deelgebieden onderling en met de Omgevingswet en op de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

¹ In het buitengebied vindt een transitie plaats van een primair agrarisch gebied naar een gebied waar een steeds grotere diversiteit aan functies aanwezig is. Op verschillende locaties komt de feitelijke situatie niet overeen met het geldende bestemmingsplan. De gemeente heeft haar beleid voor niet-agrarische functies aangepast. Naar aanleiding hiervan voert de gemeente inventarisaties in de deelgebieden van het buitengebied uit, op basis waarvan ook het bestemmingsplan voor deelgebied 3 is opgesteld.

² De Commissie m.e.r. heeft eerder een advies uitgebracht over het MER voor de bestemmingsplannen buitengebied voor deelgebied 1 en deelgebied 2. U vindt deze adviezen door respectievelijk nummer [3227](#) en [3399](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

Figuur 1: deelgebieden buitengebied gemeente Someren (bron: MER) – deelgebied 3 is omcirkeld

Achtergrond

De gemeente Someren wil aparte bestemmingsplannen vaststellen voor verschillende delen van haar buitengebied. Het bestemmingsplan buitengebied deelgebied 3 is het derde bestemmingsplan van in totaal zeven. Het bestemmingsplan is kaderstellend voor verschillende activiteiten, waaronder uitbreiding van veehouderijen. Daarom wordt op grond van het Besluit m.e.r. (categorie C/D 14) een plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Deze procedure is ook nodig omdat – vanwege mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden – een Passende beoordeling op grond van de Wet natuurbescherming nodig is.

Waarom een advies?

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de raad van de gemeente Someren – besluit over het bestemmingsplan ‘Buitengebied Someren Deelgebied 3’. De samenstelling en de werkwijze

van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3545](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het oordeel

De Commissie wil met onderstaande aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

2.1 Bestemmingsplannen buitengebied en Omgevingswet

Gedetailleerde aanpak leidt tot waardevolle informatie

De gemeente Someren stelt voor haar buitengebied aparte bestemmingsplannen vast voor zeven deelgebieden. Het plan voor deelgebied 1 is in 2017 vastgesteld, het plan voor deelgebied 2 in 2019 en het plan voor deelgebied 3 zal in 2021 worden vastgesteld. Daarna volgen nog vier bestemmingsplannen of omgevingsplannen voor de overige deelgebieden.

De keuze om plannen per deelgebied vast te stellen komt voort uit de wens om maatwerk te kunnen leveren. De gemeente besteedt veel aandacht aan participatie door middel van zogenaamde keukentafelgesprekken, om een actueel en gedetailleerd inzicht te krijgen in ontwikkelingen en wensen in het buitengebied. Deze werkwijze leidt er toe dat:

- de huidige situatie goed is vastgelegd; het vormt daarmee een goed startpunt voor monitoring en evaluatie van het beleid in de komende jaren, aansluitend bij de beleidscyclus volgens de Omgevingswet;
- de huidige feitelijke situatie planologisch is geactualiseerd (en waar nodig gelegaliseerd), waardoor deze meer in overeenstemming is met de vergunde situatie;
- de belangen van bewoners en gebruikers goed kunnen worden meegewogen bij keuzes in het bestemmingsplan en dat in het bestemmingsplan gedetailleerde afspraken vastgelegd kunnen worden, bijvoorbeeld over landschappelijke inpassing;
- de gemeente de mogelijkheid heeft om actief te sturen op ontwikkelingen en ongebruikte ruimte (zowel fysieke ruimte als 'milieuruimte'), op basis van gedetailleerde informatie die beschikbaar is gekomen over de toekomstplannen van bedrijven.

De keerzijde van een dergelijk langdurig en gefaseerd planproces kan zijn dat verschillen kunnen ontstaan in het beleid per deelgebied, omdat rekening moet worden gehouden met de steeds veranderende realiteit. Dit geldt voor politieke en maatschappelijke ontwikkelingen, maar ook voor ontwikkelingen als gevolg van veranderende wetgeving en jurisprudentie (bijvoorbeeld omtrent stikstof)³. De Commissie beveelt met het oog op de voorbereiding van de nog volgende bestemmingsplannen aan deze relevante ontwikkelingen goed te volgen en helder te communiceren hoe wordt omgegaan met verschillen in beleid per deelgebied.

Nieuwe ontwikkelingen nog niet meegenomen in het bestemmingsplan

De invoering van de Omgevingswet, de vaststelling van de Brabantse omgevingsvisie en verordening en ontwikkelingen op het gebied van onder andere kringlooplandbouw, klimaat, energietransitie en circulariteit leiden in toenemende mate tot nieuwe of grotere opgaven voor het buitengebied. Dit vraagt om een zoveel mogelijk integrale aanpak voor de ruimtelijke inrichting van het gebied, het domein van bestemmingsplan en straks omgevingsplan.

Het MER beschrijft de effecten van het bestemmingsplan op klimaatbestendigheid (wateroverlast, hittestress, droogtestress) en op de energieambities van de gemeente. Omdat het bestemmingsplan nog geen maatregelen bevat die de klimaatrobuustheid verbeteren of waarmee de energieambities gerealiseerd kunnen worden, zijn de effecten op klimaatbestendigheid licht negatief en op energie neutraal beoordeeld. Het MER beschrijft wel mogelijkheden voor mitigatie en optimalisatie, die in het bestemmingsplan of in toekomstige omgevingsplannen meegenomen kunnen worden.

De Commissie beveelt aan om bij de besluitvorming over het bestemmingsplan aan te geven hoe de aanpak per deelgebied zich verhoudt tot het rijks- en provinciaal beleid en bovengenoemde ontwikkelingen en hoe de samenhang in het gemeentelijk beleid voor het buitengebied wordt bewaakt. Dit kan ook verhelderen hoe de gemeente anticipeert op de invoering van de Omgevingswet. Daarnaast beveelt zij aan om aan te geven hoe wordt

³ Aanscherping van stikstofregels door wetgeving of naar aanleiding van jurisprudentie leidt er in de meeste gevallen toe dat uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen steeds beperkter worden.

omgegaan met de resultaten van het MER ten aanzien van klimaat en energie (mogelijkheden voor mitigatie en optimalisatie).

2.2 Stikstofdepositie in natuurgebieden

In de huidige situatie zijn Natura 2000-gebieden in de omgeving van de gemeente Someren⁴ al overbelast door stikstofdepositie. Een toename van stikstofdepositie in deze gebieden zal leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van deze gebieden. Een plan kan volgens de Wet natuurbescherming niet worden vastgesteld zonder dat is aangetoond dat deze aantasting wordt voorkomen. Vooral het Natura 2000-gebied Groote Peel ligt dicht bij het plangebied en is stikstofgevoelig. Dit maakt dat de uitstoot van stikstof een sterk bepalende factor is voor ontwikkelingen in het plangebied en daarmee voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Om die reden gaat in het MER terecht veel aandacht uit naar het stikstofonderzoek en beoordeling van de uitvoerbaarheid op basis daarvan.

Voor de toetsing van het bestemmingsplan aan de Wet natuurbescherming is in eerste instantie het *'worst case alternatief'* vergeleken met de huidige feitelijke situatie. Dit leidt tot de conclusie dat dit alternatief, waarbij alle planologische ruimte maximaal wordt ingevuld zonder aanvullende maatregelen, niet uitvoerbaar is vanwege de toename van stikstofdepositie in de genoemde natuurgebieden.

Het *planalternatief* gaat uit van het 'fixeren' van de stikstofemissies van veehouderijen. Dit wil niet zeggen dat agrarische bedrijven geen ontwikkelingsmogelijkheden meer hebben. Door het toepassen van (extra) emissiereducerende (stal)technieken wordt het mogelijk geacht de veestapel te laten groeien zonder toename van de emissie. Om te bepalen welke ontwikkelingsmogelijkheden aan bedrijven kunnen worden geboden is in het MER een analyse uitgevoerd op basis van verschillende reductiepercentages, die zijn ontleend aan technieken per diercategorie die zijn opgenomen in de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav). Bijlage 7 bij het MER laat vervolgens per bedrijf zien in hoeverre het mogelijkheden heeft voor uitbreiding.

De Commissie constateert dat het MER hiermee voldoende informatie geeft over de effecten van stikstof en de maatregelen waarmee deze effecten voorkomen kunnen worden. Zij plaatst hierbij enkele kanttekeningen:

- Voor de berekening van de ammoniakemissie in het 'worst case' alternatief is voor de uitbreiding van het aantal dieren (in nieuw te bouwen stallen) gerekend met dezelfde emissiefactor voor ammoniak als in de bestaande situatie. Veel nieuwe stallen moeten echter – op grond van de interim omgevingsverordening van de provincie – emissiearm worden gebouwd en op termijn moeten ook veel bestaande stallen emissiearm worden gemaakt. Daarmee is de ammoniakemissie in het 'worst case' alternatief overschat. Dit heeft geen gevolgen voor de conclusies van het MER.
- Bij de bepaling van stikstofemissies en het beoordelen van de uitvoerbaarheid wordt gebruik gemaakt van een aantal generieke uitgangspunten. Deze uitgangspunten kunnen in werkelijkheid anders uitpakken of – mede op basis van onderzoek of jurisprudentie – aan verandering onderhevig zijn. Dit kan gevolgen hebben voor de uitvoerbaarheid.

⁴ In het MER worden de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden genoemd: Groote Peel, Weerter- en Budelerbergen & Ringselven, Strabrechtse Heide & Beuven, Sarven & De Banen en Deurnsche Peel & Mariapeel. Elk van deze gebieden bevat habitattypen waarvoor de kritische depositiewaarde voor stikstof in de huidige situatie wordt overschreden.

Recente discussies over de te hanteren emissiefactoren uit de Rav zijn hier een voorbeeld van.

- Een van de uitgangspunten voor het bepalen van de stikstofemissie is de 'vulgraad', oftewel het percentage van het bouwvlak dat daadwerkelijk wordt benut voor dierplaatsen. In eerste instantie is in de uitvoerbaarheidstoets uitgegaan van een hoge vulgraad (80% voor intensieve veehouderijen en 50% voor grondgebonden (melk)veehouderijen). Uit deze analyse bleek dat het planalternatief voor grondgebonden veehouderijen niet uitvoerbaar is, vanwege onvoldoende 'salderingscapaciteit'. Als wordt uitgegaan van een vulgraad van 20% is dit alternatief voor de meeste bedrijven wel uitvoerbaar. Deze analyse laat zien dat de vulgraad een belangrijke factor is voor het bepalen van de uitvoerbaarheid. Indien nodig zou via (de regels van) het bestemmingsplan gestuurd kunnen worden op deze vulgraad.

Gelet op deze kanttekeningen en in aansluiting op de aanbeveling in de vorige paragraaf, beveelt de Commissie aan om de ontwikkelingen omtrent stikstof goed te volgen en helder te communiceren over de gevolgen hiervan voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

2.3 Geurhinder

Paragraaf 6.9 van het MER gaat in op de huidige geurhinder in het gebied en de gevolgen die het bestemmingsplan daarvoor kan hebben. In de huidige situatie zijn er ongeveer 50 geurgevoelige locaties (zoals woningen) in het plangebied waar de geursituatie als matig of slecht wordt beoordeeld. Op grond van de geldende geurnormen en het provinciale beleid kan op basis van het MER de conclusie worden getrokken dat de meeste veehouderijen in het gebied voor wat betreft geurhinder 'op slot zitten'. Dat wil zeggen dat uitbreiding op grond van het bestemmingsplan alleen mogelijk is als technieken worden toegepast waarmee de geuremissie wordt gereduceerd.

De Commissie merkt op dat in het MER wordt gesteld dat voor varkenshouderijen technieken beschikbaar zijn waarmee geuremissies met 85% gereduceerd kunnen worden. Deze aanname is echter achterhaald. De huidige Regeling geurhinder en veehouderij geeft aan dat de maximaal haalbare geurreductie 45% is. Dit heeft geen gevolgen voor de conclusies van het MER.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

drs. Sjef Jansen

drs. Pieter Jongejans (secretaris)

Marja van der Tas (voorzitter)

ir. Robbert de Vries

drs. Rob van Woerden

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Bestemmingsplan buitengebied, deelgebied 3, gemeente Someren.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit C/D14, "uitbreiding veehouderij". Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden kunnen optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Gemeenteraad van Someren.

Initiatiefnemer besluit

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Someren.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3545](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

